

ผลทางกฎหมายของคดี

กัญชา หลังวันที่ 9 มิถุนายน 2565 by ท่านติ./

ตอบ

1.ตามประกาศ กระทรวงสาธารณสุข เรื่องระบุชื่อยาเสพติดให้โทษประเภท 5 พ.ศ.2563 ฉบับลงวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2565 ซึ่งออกตามความในมาตรา 29 วรรคสอง แห่ง ป.ยาเสพติด และ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2565 โดยให้มีผลเมื่อพ้น 120 วัน นับแต่วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2565 ให้เฉพาะ “ตัวสารสกัด” จากกัญชาหรือกัญชง (พืชสกุล Cannabis) “เป็นยาเสพติดให้โทษประเภท 5” ตาม ป.ยาเสพติด เท่านั้น โดยจะมีผลในวันที่ 10 มิถุนายน 2565 นี้

2.ประกาศฉบับดังกล่าว ส่งผลให้ “นับแต่วันที่ 10 มิถุนายน 2565 กัญชา ไม่ถือเป็นยาเสพติดอีกต่อไป” และ “กัญชาไม่ใช่พืชหรือทรัพย์ที่มีไว้เป็นความผิดตามกฎหมายอีกต่อไป” (ยกเว้นตัวสารสกัดจากกัญชา)

3. ฉะนั้น คดีความผิดเกี่ยวกับกัญชาที่มีการจับกุมโดยตำรวจ การสอบสวนโดยพนักงานสอบสวน การพิจารณาสั่งฟ้องของพนักงานอัยการ หรือพิจารณาคดีของศาล และ การควบคุมขังผู้ต้องขังในคดีความผิดเกี่ยวกับกัญชาของกรมราชทัณฑ์ ที่เกิดขึ้น “ก่อน” วันที่ 10 มิถุนายน 2565 จึงไม่ถือว่าเป็นความผิดตามกฎหมายที่จะต้องสอบสวน ฟ้องร้อง พิจารณาคดี หรือคุมขัง อีกต่อไป

4. ฉะนั้น นับแต่วันที่ 10 มิถุนายน 2565 เป็นต้นไป

4.1 การปลูกกัญชา การมีกัญชาไว้ในครอบครอง หรือการเสพกัญชา (ที่ไม่ใช่สารสกัดจากกัญชา) ไม่เป็นความผิดตาม ป.ยาเสพติด อีกต่อไป ตำรวจ ไม่อาจจับกุมดำเนินคดีผู้ที่ปลูก ผู้ที่มีกัญชา หรือผู้เสพกัญชา ได้ ตาม ป.อาญา มาตรา 2 วรรคหนึ่ง

4.2 คดีเกี่ยวกับกัญชา เช่น การปลูก ผลิต ครอบครอง จำหน่าย หรือเสพ กัญชา (ที่ไม่ใช่สารสกัดจากกัญชา) และอยู่

“ระหว่างการสอบสวนของพนักงานสอบสวน” พนักงานสอบสวนจะต้อง “ปล่อยผู้ต้องหาไปทุกกรณี” เช่น

หากอยู่ระหว่างควบคุมตัวของพนักงานสอบสวนก็ต้องปล่อยผู้ต้องหา

หากอยู่ระหว่างประกันตัวก็ต้องแจ้งคืนหลักประกัน

หากอยู่ระหว่างฝากขังต่อศาลก็ต้องยื่นคำร้องขอยุติการฝากขังผู้ต้องหาต่อศาล แล้วทำสำนวนการสอบสวนต่อไปแต่ให้ทำความเห็นทางคดีเห็น “ควรสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหา” ตาม ป.อาญา มาตรา 3 + ป.ยาเสพติด มาตรา 93 + 148 + ป. กระทรวงสาธารณสุข เรื่องระบุชื่อยาเสพติดให้โทษประเภท 5 พ.ศ. 2563 และ ทำเรื่องถอนประวัติอาชญากรของผู้ต้องหาออกจากสารบบ การดำเนินคดีอาญาและกองทะเบียนประวัติอาชญากร ตาม ป.อาญา มาตรา 2 วรรคสอง

4.3 คดีเกี่ยวกับกัญชา เช่น การปลูก ผลิต ครอบครอง จำหน่าย หรือเสพ กัญชา (ที่ไม่ใช่สารสกัดจากกัญชา) และอยู่ “ระหว่างการพิจารณาสั่งคดีของพนักงานอัยการ” พนักงานอัยการจะต้อง “ปล่อยผู้ต้องหาไปทุกกรณี” เช่น หากอยู่ระหว่างการประกันตัวชั้นอัยการก็ต้องแจ้งคืนหลักประกันหากอยู่ระหว่าง ฝากขังต่อศาลก็ต้องยื่นคำร้องขอยุติการฝากขังผู้ต้องหาต่อศาล แล้วทำออกคำสั่ง “ไม่ฟ้องผู้ต้องหา” ตาม ป.อาญา มาตรา 3 + ป.ยาเสพติด มาตรา 93 + 148 + ป. กระทรวงสาธารณสุข เรื่องระบุชื่อยาเสพติดให้โทษประเภท 5 พ.ศ. 2563 และแจ้งคำสั่งไม่ฟ้องให้ผู้ต้องหา และพนักงานสอบสวนทราบเพื่อทำเรื่องถอนประวัติอาชญากรของผู้ต้องหาออก จากสารบบ การดำเนินคดีอาญาและกองทะเบียนประวัติอาชญากร ตาม ป.อาญา มาตรา 2 วรรคสอง

4.4 คดีเกี่ยวกับกัญชา เช่น การปลูก ผลิต ครอบครอง จำหน่าย หรือเสพ กัญชา (ที่ไม่ใช่สารสกัดจากกัญชา) และอยู่ “ระหว่างการพิจารณาของศาล” ศาลต้อง “ปล่อยจำเลยไปทุกกรณี” เช่น หากอยู่ระหว่างการประกันตัวชั้นศาลก็ต้องแจ้งคืนหลักประกัน หากอยู่ระหว่างการควบคุมขังระหว่างพิจารณา ศาลก็ต้องออกหมายปล่อยตัวจำเลยไป แล้ว “พิพากษายกฟ้องจำเลย” ตาม ป.อาญา มาตรา 3 + ป.ยาเสพติด มาตรา 93 + 148 + ป. กระทรวงสาธารณสุข เรื่องระบุชื่อยาเสพติดให้โทษประเภท 5 พ.ศ. 2563 พนักงานสอบสวนต้องติดตามผลคดีจากศาลแล้วทำเรื่องถอนประวัติอาชญากร ของผู้ต้องหาออกจากสารบบ

การดำเนินคดีอาญาและกองทะเบียนประวัติอาชญากร ตาม ป.อาญา มาตรา 2
วรรคสอง

4.5 คดีเกี่ยวกับกัญชา เช่น การปลูก ผลิต ครอบครอง จำหน่าย หรือเสพ
กัญชา (ที่ไม่ใช่สารสกัดจากกัญชา) และคดีถึงที่สุดแล้วโดยจำเลยถูก
"ควบคุมขัง+บังคับโทษของกรมราชทัณฑ์หรือการบังคับโทษอื่นใด เช่น
การควบคุมเยาวชน ของสถานพินิจในคดีความผิดเกี่ยวกับกัญชา"

กรมราชทัณฑ์ หรือ สถานพินิจ หรือตัวผู้ต้องขัง

ต้องทำร้องขอต่อศาลให้สั่งและ "ออกหมายปล่อยตัวผู้ต้องขังไปทุกกรณี" ตาม
ป.อาญา มาตรา ป.อาญา มาตรา 3 (1) + ป.ยาเสพติด มาตรา 93 + 148 + ป.
กระทรวงสาธารณสุข เรื่องระบุชื่อยาเสพติดให้โทษประเภท 5 พ.ศ. 2563
พนักงานสอบสวนต้องติดตามผลคดีจากศาลแล้วทำเรื่องถอนประวัติอาชญากร
ของผู้ต้องหาออกจากสารบบ

การดำเนินคดีอาญาและกองทะเบียนประวัติอาชญากร ตาม ป.อาญา มาตรา 2
วรรคสอง

4.6 ผู้เขียนเห็นว่าแม้ กัญชา

จะถูกปลดล็อกมึชียาเสพติดให้โทษตามกฎหมายอีกต่อไป

และการมีไว้ในครอบครองหรือผลิตและจำหน่ายจะไม่เป็นความผิดตาม

ป.ยาเสพติด ก็ตาม แต่กัญชายังถือเป็นพืชชนิดหนึ่ง ดังนั้น

การนำพืชกัญชาไป แปรรูป แปรสภาพ เพื่อขาย เพื่อจำหน่าย เช่น

นำพืชกัญชาไปต้มผสมรวมกับน้ำหวาน หรือ เครื่องผสมอื่น แล้ว

นำไปจำหน่าย ไปขายเชิงพาณิชย์

ต้องอยู่ภายในบังคับแห่งกฎหมายที่เกี่ยวกับพืชสมุนไพร และ

กฎหมายเกี่ยวกับอาหาร ตลอดจนกฎหมายเกี่ยวกับยา เช่น

พ.ร.บ.ผลิตภัณฑ์สมุนไพร พ.ศ.2562 มาตรา 17 วรรคหนึ่ง + 91 และ

พ.ร.บ.ยา พ.ศ. 2510 มาตรา 12 + 101 หรือ 46 + 111 ได้ เป็นต้น

5. หากมีกฎหมายออกมาควบคุม กัญชา โดยเฉพาะ เช่น พ.ร.บ.กัญชง กัญชา

พ.ศ. .... การ การปลูก ผลิต ครอบครอง จำหน่าย หรือเสพ กัญชา

ก็ต้องเป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวด้วย

ซึ่งขณะนี้ยังไม่มีประกาศกฎหมายควบคุมกัญชาโดยเฉพาะ คงมีเพียง "ร่าง

พ.ร.บ.กัญชง กัญชา พ.ศ....." ที่อยู่ระหว่างการพิจารณาของ รัฐสภาฯ

6. หากมีกฎหมายควบคุมกัญชาโดยเฉพาะประกาศบังคับใช้เมื่อใด

ผู้เขียนจะได้วิเคราะห์และนำเสนอประเด็นสำคัญให้ทราบต่อไป

7.อย่างไรก็ตาม แม้มีกฎหมายออกมาควบคุมกัญชาภายหลังวันที่ 10 มิถุนายน 2565 และ

กฎหมายที่ออกมาควบคุมกัญชานั้นมีการกำหนดโทษทางอาญาเอาไว้ ก็ไม่อาจ มีผลย้อนหลังไปเอาผิดกับการกระทำเกี่ยวกับการปลูก ผลิต ครอบครอง จำหน่าย หรือเสพ กัญชา ก่อนวันที่กฎหมายควบคุมกัญชาจะมีผลบังคับใช้ได้